

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z siedzibą w Z. decyzją z dnia 13 stycznia 2015 r. odmówił A. A. prawa do renty rodzinnej po zmarłym J. S.. W uzasadnieniu stwierdzono, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 10 maja 2017 r. ustaliła, że nie A. A. nie jest całkowicie niezdolna do pracy i nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła A. A., zaskarżając decyzję w całości. Przedmiotowej decyzji zarzuciła, że została oparta na błędach w zakresie ustalenia powstania całkowitej niezdolności do pracy oraz w zakresie stwierdzenia braku niezdolności do pracy przed 8 września 1990 r. do 23 czerwca 1992 r., tj. przed 16 rokiem życia lub w trakcie trwania nauki. Powołując się na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie renty rodzinnej po zmarłym J. S.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

Wnioskodawczyni A. A. urodziła się (...) jako córka W. A. (1) i W. A. (2) (z domu C.).

W. A. (2) w dniu 13 sierpnia 1988 r. zawarła związek małżeński z J. S..

(odpis skrócony aktu małżeństwa – akta ZUS)

Wnioskodawczyni od 6 roku życia była wychowywana przez mamę i J. S..

(okoliczność bezsporna)

W dniu 23 czerwca 1992 r. wnioskodawczyni ukończyła zasadniczą szkołę zawodową o specjalności dziewiarz maszynowy i ręczny. W zawodzie tym nie pracowała, pracowała jako sprzątaczką w banku.

(bezsporne)

Wnioskodawczyni jest osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

(orzeczenie – k.4 kat ZUS, III plik)

J. S. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy od dnia 30 maja 1998 roku.

(decyzja – k.17 akt ZUS, I plik)

Dnia 21 grudnia 2015 r. J. S. zmarł.

(bezsporne)

Wnioskodawczyni pobiera rentę socjalną od 1 października 2003 r. oraz zasiłek pielęgnacyjny.

(decyzja – k.7 akt ZUS, III plik)

Dnia 30 grudnia 2016 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o rentę rodzinną.

(wniosek – akta ZUS)

W toku postępowania przed ZUS wnioskodawczyni została zbadana przez Lekarza Orzecznika ZUS dniu 22 lutego 2017 r., który rozpoznał u wnioskodawczyni upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, organiczne zaburzenia osobowości, przewlekłe tiki ruchowe i jąkanie się (wada wymowy niewielkiego stopnia), nadciśnienie tętnicze zredukowane, niedoczynność tarczycy wyrównywaną hormonalnie. Lekarz orzecznik stwierdził, że wnioskodawczyni jest całkowicie

niezdolna do pracy do 31 sierpnia 2018 r. zaznaczając, że daty powstania tej niezdolności nie można ustalić oraz że nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Stwierdzono też brak niezdolności do pracy przed 8 września 1990 r. oraz w okresie 8 września 1990 r. – 23 czerwca 1992 r.

(orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS - k. 10, 11 akt ZUS oraz opinia lekarska Lekarza Orzecznika ZUS - k. 19, 20 dokumentacji lekarskiej ZUS)

W dniu 3 kwietnia 2017 r. wnioskodawczyni złożyła sprzeciw od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS. Pismo opatrzyła tytułem "odwołanie".

(sprzeciw – k. 14 – 17 akta ZUS)

Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z 10 maja 2017 r. ustalono, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy oraz nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji.

Rozpoznano u niej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, organiczne zaburzenia osobowości, przewlekłe tiki ruchowe i jękanie się (wada wymowy niewielkiego stopnia), nadciśnienie tętnicze zredukowane, niedoczynność tarczycy wyrównywaną hormonalnie.

(orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS - k. 34, 34v. akt ZUS oraz opinia Komisji Lekarskiej ZUS - k. 24, 25 – dokumentacja medyczna ZUS)

Uwzględniając opinie Lekarza Orzecznika ZUS i Komisji Lekarskiej ZUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z siedzibą w Z. decyzją z dnia 13 stycznia 2015 r. odmówił A. A. prawa do renty rodzinnej po zmarłym J. S..

(decyzja k. 37 akt ZUS)

U ubezpieczonej stwierdzono sprawność intelektualną w granicach lekkiego upośledzenia umysłowego, objawy adekwatne do ogólnej sprawności intelektualnej (bez deficytów mogących wskazywać na postępujące zmiany organiczne w (...)) oraz nieznacznie wzmożoną labilność emocjonalną.

(opinia biegłego neuropsychologa – k. 33, 33 odwrot)

Wnioskodawczyni jako osoba upośledzona umysłowo w stopniu lekkim jest częściowo niezdolną do pracy zarobkowej. Zaburzenia funkcji poznawczych i zaburzenia zachowania wnioskodawczyni są adekwatne do stopnia upośledzenia umysłowego.

(opinia biegłego psychiatry – k. 36, 37)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie w szczególności o załączone do akt sprawy akta rentowe wnioskodawczyni, jej dokumentację medyczną oraz wydane w sprawie opinie biegłych: neuropsychologa i psychiatry, a zatem biegłych, których specjalizacje odpowiadają rodzajowi schorzeń, na które skarży się wnioskodawczyni. Wskazani biegli zapoznali się z przedłożoną dokumentacją lekarską z przebiegu chorób i leczenia wnioskodawczyni i na podstawie tej dokumentacji oraz badania bezpośredniego wydali opinie. Opinie biegłych są jasne, wnikliwe, spójne, logiczne i obiektywne, w sposób przejrzysty i wyczerpujący opisują stan zdrowia A. A., sporządzone one zostały zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot, będąc tym samym wiarygodnym źródłem dowodowym. Ponadto powołana w sprawie biegła psychiatra orzekła, że wnioskodawczyni jest niezdolna do pracy zarobkowej częściowo.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy A. A. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy na okoliczność czy jest całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji oraz czy ta niezdolność powstała do ukończenia przez nią 16 lat lub w trakcie nauki w szkole oraz czy zachodzi konieczność dopuszczenia dowodu z biegłego innej specjalności medycznej.

Sąd Okręgowy oddalił także wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych z zakresu neuropsychologii i psychiatrii na okoliczności te same, które były podstawą badania wnioskodawczyni przez dotychczasowych biegłych.

Wnioskodawczyni mimo, że była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika nie złożyła szczegółowych zarzutów do opinii biegłych. Argumentując powód przeprowadzenia kolejnych dowodów z opinii biegłych z zakresu neuropsychologii i psychiatrii, wnioskodawczyni poprzestała jedynie na wskazaniu, że te opinie są niepełne i nieuwzględniają wszelkich okoliczności stanu zdrowia.

Odnosząc się najpierw do zarzutów dotyczących opinii biegłych znajdujących się w aktach sprawy, wskazać należy, że zarzuty wobec opinii biegłych neuropsychologa i psychiatry są bezzasadne. Wymienieni wyżej biegli wydali swoje opinie wyjaśniając w rzetelny sposób podstawy swojego stanowiska. Zarówno biegły lekarz (psychiatra) jak i biegły psycholog podali tożsame zaburzenia psychiczne na jakie cierpi wnioskodawczyni. Zgodnie stwierdzili, iż sprawność intelektualna wnioskodawczyni jest w granicach lekkiego upośledzenia umysłowego. Jednakże, z racji swojego wykształcenia medycznego, biegły lekarz psychiatra dodatkowo skonstatował, że powyższe schorzenie nie kwalifikuje wnioskodawczyni do uznania jej za całkowicie niezdolną w wykonywaniu pracy zarobkowej, tylko jako częściowo niezdolną. Mając w pełni wartość dowodową tych opinii i podzielił jako przekonujące, wnioski wypływające z ich treści. Opinie te są wyczerpujące, sporządzone zgodnie z niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot i zostały wydane po zbadaniu wnioskodawczyni oraz zapoznaniu się przez biegłych z całokształtem dokumentacji lekarskiej.

Uznanie przez Sąd Okręgowy powyższych opinii za rzetelnych, wnikliwych i wystarczających w tej sprawie do wydania wyroku, skutkowało oddaleniem wniosku o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej i z innych biegłych o specjalności: neuropsychologia i psychiatria. Uznano, że takie wnioski zmierzają do zbędnego wydłużania postępowania sądowego.

Dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, nie mogą więc tutaj mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów, a w szczególności art. 217§1 k.p.c. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych opinii biegłych w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 roku, II CR 817173 LEX nr 7404), co potwierdza również późniejsze orzecznictwo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 roku, II CSK 642/08 Lex nr 511998, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 czerwca 2009 roku, V Ca 139/09 Lex nr 551993, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2009 roku, III CSK 7/09 Lex 533130, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 roku, I PK 79/09 Lex nr 5543670, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2007 roku, IV CSK 41/07 Lex nr 346211). Jak podkreśla się także w orzecznictwie, o ewentualnym dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego nie może decydować wyłącznie wniosek strony, lecz zawarte w tym wniosku konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowej opinii lub co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość w przeciwnym wypadku wniosek taki musi być uznany za zmierzający wyłącznie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania, co winno skutkować jego pominięciem (art.217§2 k.p.c.) - (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 czerwca 2002 roku, sygn. akt III AUa 811/02).

To, że wnioskodawczyni wnosi o powołanie kolejnego biegłego w celu stwierdzenia tych samych okoliczności, które były już rozważane przez Komisję Lekarską ZUS, a także przez biegłego psychiatrę, jest zrozumiałe, ponieważ pozostaje w przekonaniu co do zasadności swojej sprawy. Jednakże, należy zauważyć, że opinia biegłego psychiatry jest kolejną opinią potwierdzającą fakt, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy w całości. Co więcej, podstawowe schorzenia na jakie cierpi odwołująca się są związane z zaburzeniami psychicznymi, które są specjalizacją biegłego psychiatry, a nie biegłego z zakresu medycyny pracy, który wydał już swoją opinię.

Ponadto, w ocenie Sądu uwzględnienie powyższych wniosków prowadziłoby do niepotrzebnego wydłużenia postępowania, w sytuacji gdy wszystkie istotne okoliczności zostały w niniejszej sprawie już wyjaśnione. Zgodnie z art.6§1 k.p.c., sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło

na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy. Zgodnie z treścią art.6§2 k.p.c. strony postępowania obowiązane są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być prowadzone sprawnie i szybko.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1778 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełnia warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (art.65 ust.2).

Z kolei art.67 ust.1 ww. ustawy, stanowi, że do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art.68-71 tej ustawy:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione,
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej.

Dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji (art. 13 ust. 5 ustawy).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy lub do samodzielnej egzystencji, a jeśli jest to kiedy nastąpiła data powstania tego stanu.

Pozostałe warunki do przyznania prawa do renty rodzinnej po J. S. nie były sporne między stronami.

Ustalenia dokonane w toku przedmiotowego postępowania nie uzasadniają zmiany zaskarżonej decyzji i nie stanowią podstawy do przyznania prawa do renty rodzinnej. Przeprowadzone postępowanie wykazało bowiem, że wnioskodawczyni nie jest ani osobą niezdolną całkowicie do samodzielnej egzystencji ani całkowicie niezdolną do pracy. Wynika to w sposób jednoznaczny z opinii biegłych neuropsychologa i psychiatry odpowiadających charakterowi schorzeń występujących u wnioskodawczyni, potwierdzając tym samym zasadność orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS w konsekwencji prawidłowość zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Natomiast Sąd Okręgowy nie badał kwestii mającej drugorzędne znaczenie w niniejszym postępowaniu, a mianowicie momentu, w którym ta częściowa niezdolność do pracy nastąpiła. Prawo do renty rodzinnej przysługuje tylko takiemu dziecku, które jest całkowicie niezdolne do pracy, a także całkowicie niezdolne do samodzielnej egzystencji, które nie miało możliwości uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc takiemu, które stało się niezdolne do pracy w czasie, gdy nie mogło podlegać ubezpieczeniu społecznemu z powodu wieku lub uczęszczania do szkoły.

Ustawodawca nie przyznał prawa do renty rodzinnej dzieciom zmarłego, które przed osiągnięciem wieku 16 lat lub przed ukończeniem szkoły stały się częściowo niezdolne do pracy, gdyż dzieci takie mogą korzystać, co prawda z ograniczonych, lecz istniejących możliwości zarobkowych. Ta sama logika przemawia za wyłączeniem prawa do renty rodzinnej dzieci, które stały się całkowicie niezdolne do pracy, w tym także niezdolne do samodzielnej egzystencji, po osiągnięciu tego wieku i ukończeniu nauki, gdyż w stosunku do nich nie było przeszkód do podjęcia pracy lub innej działalności łączącej się z obowiązkiem ubezpieczenia (podobnie stwierdził Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2017 roku, III AUa 881/116, LEX nr 2369727).

Reasumując ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy i tym samym nie ma prawa do renty rodzinnej na podstawie art.68 ust.1 punkt 3 w zw. z art.69 ww. ustawy.

Na marginesie należy podkreślić, że obecna sytuacja wnioskodawczynie nie powoduje, że nie może ona wykonywać jakiegokolwiek pracy w dotychczasowym wyuczonym zawodzie jakim jest sprzątaczką. Stwierdzenie przez psychiatrę częściowej niezdolności do pracy powoduje, że wnioskodawczynie w dalszym ciągu może pracować na takich stanowiskach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie A. A. uznając je za niezasadne.

W punkcie 2 wyroku Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata D. C. kwotę 110,70 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. Jej wysokość została ustalona odpowiednio do §15 ust.2 w zw. z §4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1714). Jest to wynagrodzenie równe stawce minimalnej wynoszącej 90 zł powiększonej o podatek od towarów i usług (23%), tj. stanowiącą kwotę 20,70 zł.

P.K

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczynie.

26 kwietnia 2018 roku